
SAKSFRAMLEGG

Til:	Møtedato:	Sak:
Fakultetsstyret for Fakultet for biovitenskap, fiskeri og økonomi	20.10.2021	

Insentiver knyttet til eksternfinansiert virksomhet

Innstilling til vedtak:

1. Nåværende belønningsordning med ekstra annuum for søknader avvikes.
2. Fakultetsledelsen kan vurdere bruk av egenfinansiert stipendiatstilling i EU der beløpet som tilfaller BFE er på minimum 5mill NOK
3. Fakultetet viderefører programmet med felles søknadsevaluering og egenfinansiert stipendiatstilling (til de som er med på programmet). Med unntak av senter-ordninger tildeles det i utgangspunktet ikke egenfinansierte stipendiatstillinger til søknader som ikke deltar i dette programmet.
4. Fakultetet viderefører nåværende insentiver hvor høy søknads- og prosjektaktivitet og lønnsomme prosjekter tillegges vekt ved prioritering av nye stillinger, strategiske utstyrsmidler og fordeling av rekrutteringsstillinger.

Bakgrunn:

Basis-finansieringen i UH-sektoren er nedadgående, noe som gjør at belønnings-økonomi og ekstern finansiering vil bli viktigere i årene som kommer. Dette gjelder også på fakultetsnivå. For å øke antall søknader og kvalitetene på disse er det viktig med gode støtte, både faglig og administrativt, i søknadsfasen. Det er også viktig med gode og målrettede insentiver for å oppmuntre ansatte til å søke, samt å legge til rette for at den enkelte ansatte som skal sende søknader. I saken redegjøres for de ulike insentiver som finnes i finansieringssystemet og i økonomimodellen til BFE. Vi gjør også en kort vurdering av hvor vellykket disse har vært og om de bør videreføres. Saken er avgrenset til insentiver knyttet til eksternfinansiert virksomhet.

I orienteringssak 15/21 ble det redegjort for rutiner og prinsipper i forbindelse med den eksternfinansierte virksomheten ved fakultetet. Det ble også bebudet en gjennomgang av insentivene, i tråd med fakultetets strategi. Denne saken er en fortsettelse av sak 15/21.

Finansieringssystemet for universitets- og høyskolesektoren inneholder uttelling for eksterne inntekter. Modellen er omtalt blant annet i sak 19/20, og presenteres ikke nærmere her. Premieringen som ligger i modellen må ses i sammenheng med øvrige insentiver, særlig de

økonomiske. BFEs budsjettfordelingsmodell ble revidert senest i sak 19/20. I modellen inngår insentiver for fastsettelse av budsjettrammen til instituttene, blant annet basert på ekstern finansiering og netto dekningsbidragsinntekter.

Insentiver og økonomiske forhold knyttet til eksternfinansiert virksomhet ble også behandlet som en egen sak i 31/17.

Økonomisk støtte

Dette kan være premiering for å søke prosjekter, refusjon av utgifter til søknadsskriving og ulike virkemidler for å senke terskelen for ansatte til å søke.

BFE har en premiering for innsendte EU-søknader som varierer mellom 20-100k i ekstra driftsmidler, alt etter rolle i prosjektet. Ordningen ble vedtatt i sak 31/17, men er ikke utbetalt i 2020 eller 2021. Det foreslås å avvikle ordningen, da denne ikke virker å ha noen effekt. Det er i midlertidig viktig å understreke at dette utelukkende gjelder økonomisk premiering av innsendte søknader, og ikke videreformidling av økonomisk belønning gjennom universitetets resultatøkonomi. UiT har også et poengsystem hvor fem postdoktorstillinger fordeles hvert år til fakultetene basert på innsendte EU-søknader og rollen i dem.

Gjennom Norges forskningsråd har UiT en prosjektetableringsstøtte for EU-søknader (PES). Søkerne kan få 50-300 000 (alt etter rolle i prosjektet) til å dekke reiseutgifter, rådgivning, skrivehjelp eller frikjøp. Støtte tildeles sentralt og på initiativ fra søker selv. Dette er en ordning som finansieres av NFR, og vil derfor ikke bli videre vurdert her. BFE setter av 500 000 årlig til søknadsstøtte og insentiver. Midlene har delvis vært brukt til å forsterke PES-ordningen, til kompetansebygging, intervjuuttrening og ekstern hjelp ved større søknader.

BFEs ønsker å avvikle ordningen med økonomisk belønning for innsendte søknader dels fordi vi mener at ekstra driftsmidler har liten effekt, dels at støtten blir uforholdsmessig stor for beløpssmessig små søknader, og dels på grunn av overlapp med den sentrale ordningen. Vi foreslår også å beholde en generell sum for søknadsstøtte på fakultetet slik som tidligere år, og der dette skal gå til faktiske utgifter i kvalitetsarbeid med søknader.

Kvalitativ støtte i søknadsfasen

Kvalitative virkemidler kan være direkte rettet mot de som søker, for eksempel ved at de får avlastning med andre oppgaver eller et støtteapparat som hjelper i selve prosessen. Eksempler kan være at administrasjonen overtar de mer formalistiske delene av søknadsutfyllingen, rådgivning eller kollegaveiledning. Det kan også være aktiviteter forut for selve søknadsprosessen, slik som evaluering av tidligere innsendte søknader, opplæring eller hjelp til å finne utlysninger. Dette er i liten grad systematisert ved BFE, først og fremst av kapasitetsårsaker.

Fakultetet innførte i 2019 en ordning med intern søknadsevaluering. Programmet har vært kjørt på hovedutlysningene til NFR. Søkerne blir fulgt opp med kursing og gjennomlesing av søknadene. De som deltar kan legge inn en nøkkelfordelt stipendiatstilling som egeninnsats i søknaden. Nedenfor vises data fra forskningsrådets behandling av søknadene i 2019 og 2021 (karakterskala 1 til 7, 7 er best). Resultatene fra 2019 indikerte at søkere som selv deltok i vårt interne evalueringspanel oppnådde bedre karakter på sine egne søknader. Tallene er ikke like åpenbare for 2021, men her er det viktig å påpeke at de aller fleste søkerne deltok i ordningen. Generelt ser vi at karaktersnittet ligger svært høyt på disse, til tross for at det dessverre ikke ble innvilget veldig

mange søknader. Av totalt 15 søknader fikk 9 total karakter 6, og av disse 9 ble 2 innvilget. Det er også verdt å merke seg at snittet blant de som ikke var med på søknadsprogrammet ligger høyere enn for de som var med. Årsaken til dette er det vanskelig å si noe eksakt om, men trolig er det en viktig faktor at de 4 søkerne som valgte å stå utenfor alle hadde nesten ferdige søknader eller var veldig trygge på hvordan søknaden skulle se ut. Tre av disse 4 fikk total karakter 6, noe som også understreker at en redusert økonomisk ramme i prosjektet (ikke tildelt egenfinansiert stipendiat) ikke nødvendigvis reduserer muligheten for å nå opp i konkurransen. Men en egenfinansiert stipendiat er nok et ekstremt viktig virkemiddel for å få søkere til å delta i programmet og på den måten «tvinges» til å bidra til kvalitetsarbeidet vårt rundt søknader (panel, kollega-evaluering etc).

2021

Evaluert av + deltok i internt panel

Søker	Excellence	Impact	Implementation	Overall	Innvilget
2	5	5	6	5	NEI
3	5	6	6	6	NEI
4	4	5	3	4	NEI
6	6	6	6	6	JA
7	7	6	6	6	JA
8	6	5	6	6	NEI
11	6	6	5	6	NEI
12	5	5	6	5	NEI
13	6	5	6	6	NEI
14	4	5	5	4	NEI
15	5	5	6	5	NEI
16	6	5	6	6	NEI
18	6	5	6	6	NEI
19	4	5	5	4	NEI
21	6	6	6	6	NEI
Gjennomsnittskarakter	5,4	5,3	5,6	5,4	

Ikke deltok i internt panel

Søker	Excellence	Impact	Implementation	Overall	Innvilget
1	6	6	5	6	NEI
10	6	6	6	6	NEI
17	5	5	6	5	NEI
20	6	6	6	6	NEI
Gjennomsnittskarakter	5,8	5,8	5,8	5,8	

Deltok i internt panel						
Søker		Excellence	Impact	implementation	Overall assessment	Innvilget
4		5	5	6	5	NEI
5		6	6	5	6	JA
10		6	6	7	6	JA
11		5	4	4	4	NEI
Gjennomsnittskarakter		5,5	5,3	5,5	5,3	
Evaluert av internt panel						
Søker		Excellence	Impact	implementation	Overall assessment	Innvilget
1		4	4	5	4	NEI
9		5	5	5	5	NEI
15		5	5	6	5	NEI
16		5	5	6	5	NEI
21		6	7	5	6	JA
22		4	4	4	4	NEI
Gjennomsnittskarakter		4,8	5,0	5,2	4,8	
Hverken evaluert av eller deltok i internt panel						
Søker		Excellence	Impact	implementation	Overall assessment	Innvilget
3		5	5	4	5	NEI
6		3	4	5	4	NEI
7		6	6	6	6	JA
8		6	6	5	6	NEI
12		6	5	5	5	NEI
13		3	3	3	3	NEI
14		6	6	6	6	JA
17		4	4	5	4	NEI
18		4	4	4	4	NEI
19		4	5	4	4	NEI
20		4	3	4	4	NEI
Gjennomsnittskarakter		4,6	4,6	4,6	4,6	

Økonomiske virkemidler i søknader

Med dette menes støtte som enten øker sjansene for at en søknad blir innvilget eller som kan gi en mer vellykket gjennomføring av det endelige prosjektet. Egeninnsats som følger av at finansieringskilden bare gir delvis finansiering eller forutsetter medfinansiering, omtales ikke nærmere her.

Økonomisk støtte til eksternfinansierte prosjekter er kostbart, noe som gjør av vi må være sikre på at virkemiddelet er riktig. Det mest nærliggende virkemiddelet er stipendiatstillinger. BFE mottar årlig rundt ti nøkkelfordelte stipendiatstillinger over statsbudsjettet. Dette er stillinger som fakultetet står fritt til å fordele internt. Det er stor forskjell på EU- og NFR-prosjekter, noe som gjør det vanskelig å finne ett virkemiddel som virker på begge. Mens det i en EU-søknad forutsettes at den økonomiske støtten fra EU dekker 100 % av aktiviteten, er bruk av egeninnsats i NFR-prosjekter mer regel enn unntak. For EU-søknader vil derfor en egenfinansiert stipendiatstilling i liten grad påvirke selve søknaden, men det kan være et viktig insentiv for søker. For NFR stiller det seg annerledes – her er bruk av egeninnsats svært utbredt, og det er helheten som vurderes av evaluatorer/NFR. Selv om økonomien i seg selv ikke er et viktig vurderingskriterium, så vil allikevel en egenfinansiert stipendiat kunne gjøre søknaden mer konkurransedyktig da den vil gi et større handlingsrom for å utforme prosjektets aktivitet. NFR har strenge økonomiske tak på sine utlysninger (8 og 12 mill NOK for de to vanligste søknadstypene). En egenfinansiert stipendiatstilling vil derfor utgjøre et betydelig økt handlingsrom for søker, noe som til syvende og sist vil kunne være med på å løfte søknaden opp til det nivået man trenger for å få den finansiert.

Foruten stipendiat er særlig fartøyene et viktig virkemiddel i søknader. Der finansieringskilden ikke dekker fartøyleie (f.eks. NFR) eller hvor søknadsrammen ikke gjør det mulig å legge inn fartøyleie, vil fartøyene være et godt forhandlingskort ovenfor andre partnere for å sikre UiT en størst mulig andel av rammen.

På prosjekter med nærings-ph.d. eller offentlig ph.d. (finansieringsordninger fra NFR) har fakultetsstyret tidligere vedtatt at ansattes veiledningstid, obligatoriske kurs og disputaskostnader m.m. inngår som egeninnsats.

Interne prioriteringer

Foruten mekanismene i finansieringssystemet gjør BFE en rekke prioriteringer som favoriserer ansatte og fagmiljøer med eksternfinansiert virksomhet:

- Avlastning fra andre oppgaver. Ansatte med høy prosjektaktivitet kan få avlastning fra andre arbeidsoppgaver. For ansatte med mer enn 25% inntjening vil fakultetet vurdere frikjøp fra arbeidsoppgaver, men vi ønsker i utgangspunktet ikke at faglig ansatte er helt frikjøpt fra undervisning.
- Nye stillinger. Ved tildeling av nye stillinger prioriteres fagmiljøer med høy prosjektaktivitet og ekstern inntjening. Dette gjelder også ved prioritering av tekniske stillinger. Flere finansieringskilder, blant annet Tromsø forskningsstiftelse, har egne utlysninger for å rekruttere lovende forskertalenter. Fakultetet forplikter seg da til å lyse ut en fast stilling når prosjektfinansieringen opphører. Så langt som mulig kombineres dette med forventet avgang på fagområdet.
- Rekrutteringsstillinger, som nevnt tidligere.
- Lønn. Prosjektakvisisjon inngår som kriterium for fastsettelse av lønn ved lokale forhandlinger.

- Vikarbruk. Fakultetet har en restriktiv linje for bruk av vikarer. Hensynet til undervisning, forpliktelser i prosjekter og kritiske funksjoner prioriteres.
- Merkostnader ved permisjoner. På NFR-prosjekter dekker fakultetet merkostnadene når stipendiater eller postdoktorer får lovbestemt forlengelse i forbindelse med sykefravær eller foreldrepermisjoner.
- Strategiske midler. Dekanen og instituttlederne har strategiske midler som kan brukes til å støtte initiativ eller styrke finansiering av prosjekter. Videre har BFE i en årrekke gitt langsiktig finansiering til strategisk viktige satsinger i påvente av permanent finansiering. Dette gjelder både Marbio (marin bioprospektering), algesatsingen på Finnfjord og COAT (Klimaøkologisk observatorium for arktisk tundra).
- Strategisk fond. Fakultetet kan søke støtte fra universitetets strategiske fond til blant annet forskning. Det må presiseres at dette ikke er søknader til ordinære forskningsprosjekter, men at støtten kan brukes som katalysator eller for å styrke pågående prosjekter. Støtten forutsetter også 50 % egeninnsats fra fakultetet. Her bør fakultetet bli flinkere til å koble strategiske søknader opp mot eksterntfinansiert aktivitet / søknader.
- Utstyrsmidler. Foruten basale utstyrsmidler settes det av midler som kan dekke en del mellomstore utstyrsenheter. Her prioriteres utstyr som kan brukes av flere fagmiljøer, samt grupper som kan stille med delfinansiering (ofte midler fra eksterne prosjekter).
- Fakultetet omorganiserer bruken av forskningsteknikere, laboratoriearealer og utstyr. Hensikten er å av-privatisere disse tjenestene, noe som baner vei for mer aktiv styring av ressursbruken.
- Tokttid. Toktkomiteen ved UiT fordeler årlig tokttid på våre fartøy (inkl KPH). Ett av kriteriene som brukes for prioritering er om bruker har finansiering for fartøyleie. Ellers brukes tokttid i utstrakt grad som egenfinansiering inn i prosjekter.

Motivasjon og psykologiske insentiver

Insentiver behøver ikke å være økonomiske. Også synliggjøring eller omtale av nye prosjekter eller prosjektsresultater kan være en viktig motivasjonsfaktor. Alle ansatte skal dessuten ha jevnlig karriere- og arbeidsplansamtaler med sin leder. En viktig del av disse er å klargjøre den ansattes ambisjoner og leders forventninger til den ansatte.

Evaluerings og forslag til tiltak

Det har over tid vært prøvd ut mange ulike belønningsordninger for å øke den eksterntfinansierte virksomheten. Noen har fungert dårlig, og er blitt fjernet. Mye tyder på at en kombinasjon av målrettede økonomiske virkemidler, kulturbygging og systematisk oppfølging av medarbeiderne er det mest hensiktsmessige. Økonomien til fakultetet er stram, og økonomiske insentiver må være nøye tilpasset hva som antas å gi størst effekt. Dette begrenser seg ikke bare til belønningsordninger (premiering), men omfatter også de budsjettmessige prioriteringene fakultetet gjør.

Alle instituttene tildeler i dag driftsmidler (annuum) basert på indikatorene i finansieringssystemet, typisk noen titusener per år. Dette er tilstrekkelig til å kjøpe faglitteratur, delta på en konferanse e.l. Dette anses som tilstrekkelig økonomisk motivasjon. Premiering av søknadsskriving eller ytterligere premiering av prosjektinntekter antas ikke å gi noen effekt. Tildeling av annuum har dessuten den effekt at det bidrar bare til økt sparing, og vil uansett ikke være tilstrekkelig til å dekke større kostnader som kan utgjøre en praktisk forskjell i hverdagen til den enkelte (for eksempel ved at man kan kjøpe seg tid). Dagen PES-ordning for EU-søknader er mer målrettet ved at man får dekket konkrete kostnader til søknadsarbeidet. Det foreslås at fakultetets pott til søknadsstøtte beholdes, og som tidligere brukes til å styrke PES-ordningen og til å støtte utvalgte søknader til

andre kilder enn EU. Også dagens praksis med å legge inn stipendiatstillinger i større EU- og NFR-prosjekter foreslås opprettholdt. Det foreslås at fakultetsledelsen tar beslutning om hvilke utlysninger som skal omfattes. Foruten å øke konkurranseevnen til søknadene, gir det også et tydelig signal til ansatte om hva som prioriteres.

De ulike interne prioriteringene er viktige både som motivasjon, for å posisjonere fagmiljøer som skal søke eksterne midler og for å forsterke pågående prosjekter. Det kan imidlertid knyttes kommentarer til noen av disse.

- Avlastning fra andre oppgaver, også kalt frikjøp, er først og fremst fra undervisningsforpliktelser. Dette er i noen tilfeller uunngåelig, for eksempel for å lede store sentre. Man må imidlertid unngå at undervisning oppfattes som mindre viktig enn forskning. For å drive forskningsbasert undervisning er det viktig at også de beste forskerne deltar. Slikt frikjøp bør begrenses til der hvor det er snakk om urimelig høy belastning med prosjekter. Frikjøpet må være finansiert av prosjektmidler, og bør ikke overstige 25% av arbeidstiden. Kun i helt spesielle tilfeller bør det være rom for at en forsker er fullt frikjøpt fra undervisning.
- Midler fra strategisk fond eller strategiske midler fra fakultet/institutt skal ikke være et alternativ til å søke eksternt finansiering. Snarere er dette et virkemiddel som skal gi bedre muligheter for å lykkes eksternt. Både UiT og BFE bør bli flinkere til å knytte betingelser om å søke prosjektmidler til slike bevilgninger. Disse betingelsen bør o større grad enn tidligere også følges opp.

Noen av virkemidlene som allerede finnes er mangelfullt kommunisert med de ansatte, noe som er en forutsetning for at de skal kunne virke motiverende. Fakultetet er innforstått med at den interne informasjonen må bli bedre, noe det blant annet ble redegjort for i orienteringssak 15/21.

Fakultetet har etablert karriere- og arbeidsplaner for ansatte. For vitenskapelig ansatte blir vitenskapelig produksjon tatt opp som en del av samtalen; både status og planer/forventninger. Fakultetet har stor tro på at tettere oppfølging av ansatte med å kommunisere tilbakemeldinger og forventninger, vil ha positiv effekt. Det samme gjelder oppfølging av forskningsgruppene, hvor disse og ledelsen i fellesskap kan legge planer.

Fakultetet ønsker å videreføre og styrke det systematiske arbeidet med projektsøknader. Dette inkluderer en videreføring av en ordning der søkere er med på et felles program, og kan i tillegg omfatte forberedende aktiviteter som langtidsplanlegging for forskningsgruppene, kartlegging av søknadsmuligheter og gjennomgang av søknader som er evaluert. I søknadsfasen vil det særlig være viktig å videreutvikle den interne evaluerings-ordningen, med fokus på læring for både søker og evaluator.

Jørgen Berge

dekan

—

jorgen.berge@uit.no

77 64 60 01

Christian Hansen

ass. fakultetsdirektør

—

christian.hansen@uit.no

77 64 69 63

Dokumentet er elektronisk godkjent og krever ikke signatur

Vedlegg

1   Insentiver knyttet til eksterntfinansiert virksomhet

